

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ

ІМПЕРАТИВИ НАРОЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ

Наукової роботи під шрифтом «Фінансовий потенціал».

Наукова робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел (10 позицій). Обсяг роботи 30 сторінок. Загальний обсяг роботи 41 сторінка. З них на 11 сторінках розміщено 11 додатків.

В умовах векторного розвитку ринкових бізнес-процесів актуальності набуває проблематика визначення максимальних можливостей потенціалу підприємства. Адже, без якісної діагностики рівня власного фінансового потенціалу під загрозою постає виконання кінцевої мети діяльності в частині досягнення позитивного фінансового результату та окреслення стратегічного алгоритму дій.

Тому, *метою наукової роботи* є обґрунтування теоретико-методичних підходів до розуміння суті і процесів формування фінансового потенціалу та розробка механізму його нарощення в процесі діяльності підприємств лісового комплексу.

Завданнями дослідження є: розробити модифіковану систему визначення ключових характеристик фінансового потенціалу, виділення факторів впливу, синергії складників та структуризації компонентів; здійснити аналітичну оцінку фінансового потенціалу; сформувати вектор нарощення фінансового потенціалу підприємства.

У науковій роботі використано економіко-математичні методи, що дозволили визначити проблему й обґрунтувати в систему результати дослідження: теоретичного узагальнення, групування й систематизацію, фінансово-економічного та статистичного аналізу, логічного узагальнення, графічний, моделювання, бальний та експертний методи.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінансова стабільність, фінансова стійкість, ліквідність, рентабельність.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Детермінанти формування системи фінансового потенціалу	5
2. Діагностика фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств України та Волинської області	11
3. Імперативи нарощення фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств України	21
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30
ДОДАТКИ	31

ВСТУП

Важливим етапом є системне визначення процесу формування фінансового потенціалу через основні параметри підприємства: мету, фінансово-господарську діяльність та її синергію. Окреслені питання охоплюють процеси формування, оцінки, аналізу, максимізацію та капіталізацію в напрямку досягнення фінансової стабільності та розвитку.

Вагомий науковий внесок у процеси формування та оцінки фінансового потенціалу внесли вчені-дослідники: Блащак Б.Я., Вахович І.М., Гончаренко М.В., Куліш Г.П., Костевич О.Д., Купира М.І., Чепка В.В. та інші. Однак, результати дослідження не показують системного алгоритму розбору сутнісного окреслення процесу формування фінансового потенціалу. Тому, питання стає основою нашого наукового дослідження в частині зменшення асиметрії та досягнення симетрії фінансово-економічного розвитку підприємств лісового комплексу.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна діяльність лісогосподарських підприємств.

Предметом дослідження виступили теоретико-методологічні та прикладні аспекти формування та оцінки фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств України та Волинської області.

Наукова новизна роботи полягає в розробці та обґрунтуванні теоретико-прикладних аспектів модифікованої системи формування фінансового потенціалу через складники та компоненти, що рухають підприємство до High-level потенціалу.

Теоретично-інформаційною базою є нормативні, законодавчі та підзаконні акти, які регулюють діяльність, статут підприємств, фінансова звітність підприємств Волинської області, фінансова звітність Державного агентства лісових ресурсів України, літературні, електронні джерела та наукові дослідження з проблем формування та оцінки фінансового потенціалу підприємств.

1. Детермінанти формування системи фінансового потенціалу

Асиметрії нарощення фінансового потенціалу підприємств в умовах динамічної трансформації соціально-економічних процесів та деструктив конкурентного середовища призвели до теоретико-прикладного пошуку вирішення проблеми. Адже відсутність алгоритму оцінки щодо виявлення потенційних можливостей та прихованих резервів призводить в підсумку до зниження ефективності та фінансової результативності підприємства. Різниця в освоєнні технологій, рівні розвитку за сукупністю фінансово-економічних показників, взаємодія та партнерство в системі «підприємство-держава» тягне за собою асиметричність та неспроможність до самофінансування в частині нарощення фінансових ресурсів.

Проблематику загострюють інфляційні очікування, девальвація, дефіцитність ресурсів, що спонукають підприємство до вибору з можливих варіантів підходу діагностики формування та реалізації власного фінансового потенціалу через якість.

Саме тому, важливим етапом в проведенні дослідження є системне визначення параметрів фінансового потенціалу та пошук детермінантів нарощення через прибутковість, ефективну результативність та фінансову спроможність.

Так, як «фінансовий потенціал є ключовим важелем, який формує механізм динамічної трансформації ресурсів у результати господарської діяльності підприємства, тому вирішення багатьох економічних проблем стає можливим за умов підвищення ефективності використання наявних ресурсів» [1, с. 29]. «В узагальнюючому вигляді потенціал розглядають як засоби, запаси та джерела, які є в наявності та можуть бути мобілізовані для досягнення визначеної мети, виконання виробничої програми і розв'язання існуючих проблем» [1, с. 29]. Тобто, ефективне управління та організація в єдину систему всіх параметрів фінансового потенціалу сприятиме нарощуванню результативності та симетрії ринкового розвитку.

В основному, науковці в процесі дослідження в частині визначення суті фінансового потенціалу, розглядають його через призму економічного потенціалу, тобто як його складову частину. Інші, обґрунтовують як окрему категорію. Відтак, не існує єдиної думки стосовно алгоритму формування та використання фінансового потенціалу.

Ми ж в свою чергу, погоджуємось з думками ряду дослідників та підтверджуємо факт залежності формування потенціалу від рівня фінансового стану та векторних результатів діяльності підприємства. Поняття сутнісного наповнення потенціалу є складним та багатоаспектним, що характеризується широким спектром дослідження в цьому напрямку.

Так, М. Сичов і К. Таксир «виділяють ресурсний і результативний підходи до формування фінансового потенціалу. Ресурсний підхід ґрунтується на методах кількісної інтерпретації фінансових результатів і виявлення прихованих можливостей, тобто наявних резервів, та їх залучення в умовах практичної діяльності. Другий методологічний підхід – результативний – передбачає досягнення найвищих результатів при фіксованому обсязі та використанні всіх видів ресурсів» [2, с. 5]. Отже, дотримуємось думки що два підходи є взаємозалежними та лінійними.

Результати дослідження засвідчили той факт, що фінансовий потенціал ототожнюють з фінансовими ресурсами, хоча за своїм сутнісним наповненням схожі, проте за процесом формування та оборотом в господарській діяльності поняття різняться. Так, як фінансові ресурси є ліквідною частиною фінансового потенціалу з векторною здатністю до нарощення прибутковості.

Згідно з науковим дослідженням Костевич О.Д. «фінансовий потенціал є наслідком дії таких ключових груп параметрів як фінансовий стан підприємства та ресурсний і ринковий потенціал, що характеризує наявність та якість ресурсів підприємства, при цьому не лише матеріальних (виробничі потужності, технологічність устаткування, наявність фінансових ресурсів), а й нематеріальних (кадровий потенціал, якість менеджменту, інтелектуальний

потенціал компанії)» [3, с. 30], в якому не прослідковується системної капіталізації прибуткового результату.

Більш прийнятною в контексті нашого дослідження є думка Куліш Г.П. і Чепки В.В., що «фінансовий потенціал забезпечує можливість трансформації ресурсного, виробничого, інноваційного, інвестиційного, маркетингового, організаційно-управлінського потенціалів у фінансові результати діяльності та використовується для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства» [1, с. 29]. Даний підхід окреслює цілісну систему діяльності підприємства включаючи всі параметри фінансового потенціалу спрямованого на мультиплікативну результативність.

З метою виведення власного підходу до визначення фінансового потенціалу проведемо розбір сутнісного наповнення через окреслення ключових характеристик ресурсного та результативного підходів (рис. 1. Дод. А).

Відтак, через змістовне окреслення суті фінансового потенціалу розкривається головна мета підприємства забезпечення прибутковості через максимізацію та капіталізацію.

Таким чином, теоретичне дослідження наукових джерел з проблем трактування сутності категорії, дозволило з'ясувати, що під фінансовим потенціалом будемо розуміти систему фінансових можливостей здатних трансформувати наявні ресурси у векторний процес розвитку через максимізацію та мультиплікатор капіталізації прибутковості.

Розуміємо, що потенціал підприємства формується не лише під впливом внутрішнього середовища, а й зовнішнього. З цією метою окреслимо фактори впливу для виявлення точкових проблем в майбутньому (рис. 2).

Перелічені фактори впливу за допомогою ефективного менеджменту варто перетворити в потенційні можливості з метою нарощення фінансового потенціалу.

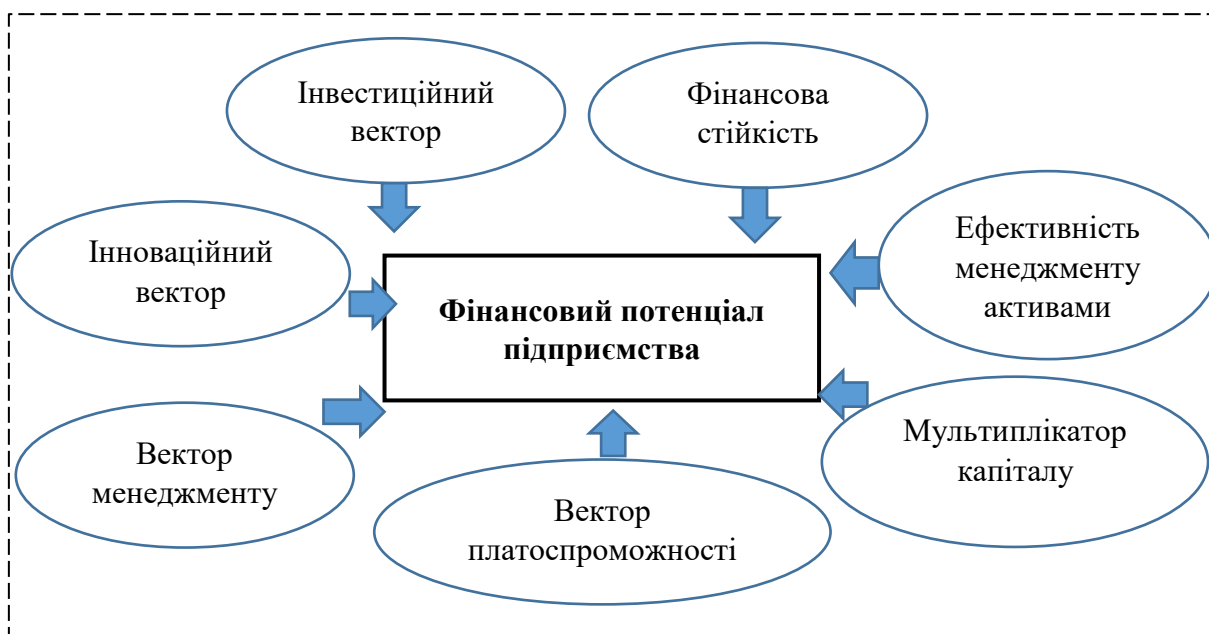

Рисунок 2 – Фактори впливу на формування фінансового потенціалу *

* розроблено автором

Отже, система може працювати в тому випадку, коли враховані всі фактори впливу на формування фінансового потенціалу та окреслені складники в процесі синергії фінансового-господарської діяльності (рис. 3).

Рисунок 3 – Синергія складників фінансового потенціалу в процесі фінансово-господарської діяльності *

* розроблено автором

Тобто, реалізація даного підходу в напрямку забезпечення ефективної діяльності працюватиме лише тоді, коли всі параметри будуть діяти в чіткій послідовності та за визначеним алгоритмом, з метою досягнення безперервності та стабільності через фінансовий розвиток, фінансове забезпечення та фінансову стійкість.

Оскільки, погоджуємось з думкою Блащак Б.Я. що «складні сучасні економічні умови, загострення соціальних і екологічних проблем, нестабільна правова база вимагають від вітчизняних підприємств створення такої системи, яка б дала можливість ефективно використовувати всі наявні та потенційно можливі фінансові ресурси, швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища і забезпечувати досягнення високих фінансових результатів не тільки в поточному періоді, але й у довгостроковій перспективі» [4, с. 76]. І доповнюємо, що основна мета підприємства в цьому напрямку полягає в досягненні максимального фінансового результату через капіталізацію прибутковості. Дієвість підтверджується нарощенням фінансового потенціалу через формування системи власних ресурсів.

Адже фінансовий потенціал виступає не лише детермінантом розвитку підприємства, а й впливає на управлінські рішення країни в частині забезпечення конкурентоспроможності та стійкості розвитку центру і локально «чим ефективніше функціонують підприємства і чим більше грошей вони акумулюють у своїй діяльності, тим більше коштів надходить до бюджету регіону і в державний бюджет у вигляді податків, штрафів і відрахувань. А це підвищує рівень соціального забезпечення в країні» [4, с. 77] та слугує мультиплікатором ринкової економіки.

З метою подолання асиметрій нарощення фінансового потенціалу доцільно структурувати потенціал за складовими параметрами, щоб розуміти в якому напрямку рухатись задля досягнення гармонійного розвитку в частині скорочення розриву у співвідношенні показників та реалізація оптимальної політики. Адже, саме вона допоможе покращити системно розвиток одного напрямку не погіршуючи стан іншого.

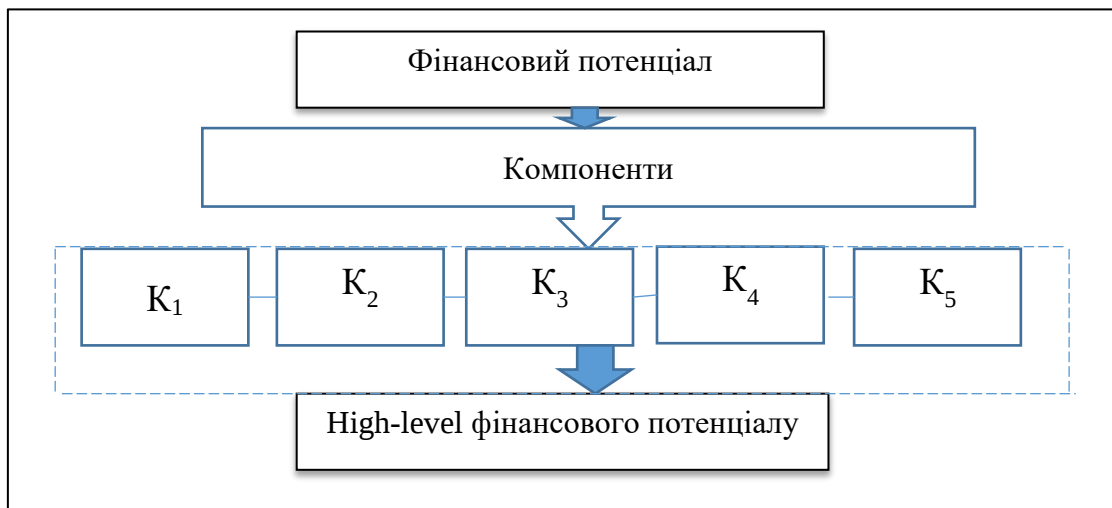
Відтак, важливо структурувати компоненти фінансового потенціалу в єдину систему задля пошуку інструментів нарощення та подолання асиметрій фінансово-господарського розвитку (табл. 1).

Таблиця 1 – Структуризація фінансового потенціалу *

Компонент	Складові
Управлінський	організаційна структура; менеджмент фінансового потенціалу; кадровий напрямок; інформаційно-аналітичне забезпечення
Фінансово-економічний	фінансово-економічна політика; форми власності
Майновий	власні кошти; позикові кошти; залучені кошти; валюта балансу
Архітектурний	вектор фінансово-кредитної архітектури; вектор інноваційної архітектури
Інтелектуальний	політика прийняття фінансових рішень з врахуванням можливих ризиків; вектор генерації інноваційних ідей; вектор прийняття проєктних рішень

* складено автором

В систему визначення фінансового потенціалу закладаємо рух і розвиток. Формуючи фінансовий потенціал, підприємство за допомогою компонентів рухається від початкового етапу та створює високий рівень фінансового потенціалу в напрямку забезпечення фінансової стабільності (рис. 4).

K_n – компоненти фінансового потенціалу (див. табл. 1)

Рисунок 4 – Схема забезпечення формування High-level фінансового потенціалу*

* розроблено автором

Враховуючи структуру фінансового потенціалу, доводимо що на сьогодні з метою подолання дисбалансів в діяльності, важливо правильно генерувати архітектурний та інтелектуальний компоненти, при цьому системно покращувати менеджмент та нарощувати фінансову базу. Тобто, працювати через самофінансування та самонаповнення, так як політика децентралізації надала таку можливість всім без винятку. Однак, окремим підприємствам, по-перше не під силу справитись з викликами, а по-друге, відсутня мотиваційна складова кадрового потенціалу до результативної та продуктивної роботи.

Проведено теоретичний розбір ключових характеристик ресурсного та результативного підходів в напрямку визначення фінансового потенціалу; обґрунтовано фактори впливу на його формування; окреслено синергію складників фінансового потенціалу що працюють на розвиток, забезпечення та результат через якість та структуровано компоненти, які формують фінансовий потенціал будь-якого підприємства не залежно від його форми власності на напрямку діяльності.

Дотримуючись заданого алгоритму дослідження переходимо до аналізу та оцінки лісогосподарської галузі України, фінансового потенціалу окремих підприємств Волинської області та розробки стратегічних засад в частині нарощення.

2. Діагностика фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств України та Волинської області

Функціонування державних лісогосподарських підприємств в ринкових умовах, сьогодні, потребує забезпечення високого розвитку в частині векторної конкурентоспроможності та динамізму у фінансово-господарській діяльності. Важливим в даному напрямку є формування фінансового потенціалу та пошук шляхів до його нарощення через створення інвестиційного та інноваційного базису. Адже, проблематика фінансування таких підприємств тягне за собою ряд негативних аспектів як недостатність фінансових ресурсів, несприятливий

інвестиційний клімат, неефективне управління і як наслідок падіння прибутковості підприємств лісогосподарської галузі.

Саме тому, лісове господарство відноситься до складного та надважливого напрямку національної економіки, адже формує стратегічний ресурс країни – ліси і всі процеси, що пов'язані з його відтворенням і використанням. Працює за визначеним вектором (рис. 5).

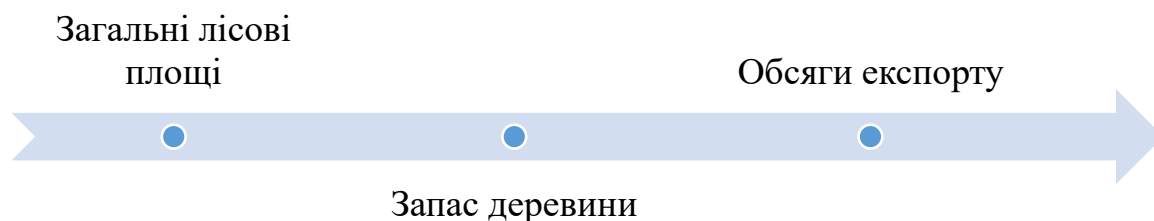

Рисунок 5 – Вектор лісогосподарської діяльності

Система лісогосподарського комплексу України є багатофункціональною та комплексно-галузевою, працює в окресленому напрямку, формує фінансово-економічний потенціал та забезпечує потреби господарського сектору лісосировинними ресурсами. Відтак, першочергово потребує реформування в частині управління з врахуванням економічних реалій, вектору лісогосподарської діяльності та розробки ефективної стратегії поступального і збалансованого розвитку.

На сьогодні в Україні працює дієва система інституційних, структурних засад та управлінського менеджменту в частині векторного збалансування лісового господарства, що направлені на формування, використання, збереження та покращення якості лісових ресурсів. Лісові ресурси є базисом економічного розвитку держави а їх обсяг забезпечує безперебійність процесу реалізації екологічних, економічних та соціальних функцій. За їх використання підприємства отримують кошти для «відтворення лісів, проведення лісівничих, лісоохоронних та інших заходів». Однак, на ведення лісового господарства державою починаючи з 2016 року і до сьогодні припинено фінансування і кошти при формуванні бюджету на дану статтю видатків не закладаються. Як наслідок

зниження ефективності в частині забезпечення безперервного процесу відтворення лісових ресурсів.

Так, як «загальна площа лісових ділянок, що належить до лісового фонду України, становить 10,4 млн га, в тому числі вкриті лісовою рослинністю 9,6 млн га лісистість України становить 15,9 %» [6, с. 3]. Ліси поширені нерівномірно, однак це не заважає Україні займати 9-те місце за площею і 6-те за запасами у Європі. «Лісистість у різних природних зонах має значні відмінності й не досягає оптимального рівня, за якого ліси позитивно впливають на клімат, ґрунти, водні ресурси, протидіють ерозійним процесам, а також забезпечують одержання більшої кількості деревини» [6, с. 3]. Що стосується фінансово-господарської діяльності лісогосподарського комплексу то ситуація тут є неоднозначною, так як частка виробленої продукції у структурі ВВП складає не більше 0,5 %, що свідчить в першу чергу про неефективний менеджмент. Проте, для економіки лісопромислової продукція має надважливе значення в частині доповнення до переробної та будівельної галузей. Відтак, важливо проаналізувати основні показники фінансово-економічної діяльності з метою підведення відповідних підсумків в цьому напрямку (табл. 2 Дод. Б)

Результати аналізу засвідчили задовільну динаміку фінансово-економічної діяльності, адже відбувається зростання чистого доходу з витратами на ведення лісової діяльності, неефективність в цьому напрямку засвідчує показник рентабельності, який суттєво знижується у 2019 році на 0,9 % і складає 1,9 %, хоча у 2018 році було досягнуто 2,8 %.

Варто відмітити що лише 0,8 % (4 підприємства) досягнули найвищого рівня рентабельності 4,5 %, 95,6 % підприємств України лісопромислового комплексу працюють на рівні 1 %, решта 3,6 % працюють збитково.

Прослідковуємо залежність чистого доходу від реалізації продукції від витрат на ведення лісогосподарської діяльності, що показує лінійну залежність в напрямку зростання (рис. 6 Дод. Б). Тобто, зростання доходів тягне за собою зростання витрат.

Прослідковується збільшення в динаміці показників дебіторської заборгованості (до 76 % за товари, роботи, послуги) та кредиторської заборгованості (до 38 % по розрахунках з бюджетом, 30 % за товари, роботи, послуги). Ріст кредиторської заборгованості підкріплюється зростанням вартості на паливно-енергетичні товари і послуги, які необхідні підприємствам для ведення господарської діяльності. Навантаження збільшується внаслідок росту витрат на відтворення, догляд та охорону лісових насаджень за рахунок суми власних ліквідних коштів.

В процесі аналізу доцільно проаналізувати та дати оцінку фінансовому потенціалу лісопромислового комплексу та визначити його рівень в динаміці.

Розрізняють:

1. High level (стабільний фінансовий стан та прибутковість).
2. Medium level (залежність стабільності фінансового стану від зовнішніх та внутрішніх факторів впливу та прибуткова діяльність).

3. Base level (фінансова нестабільність підприємства та рух до збитку).

З цією метою проведемо діагностику фінансового потенціалу лісопромислового комплексу України.

Таблиця 3 – Оцінка фінансового потенціалу лісгосподарських підприємств України протягом 2016-2019 років, %

Показник	Роки			
	2016	2017	2018	2019
Коефіцієнт незалежності	0,60	0,65	0,53	0,51
Коефіцієнт маневреності власних коштів	- 0,02	-0,06	-0,14	-0,11
Коефіцієнт заборгованості	0,61	0,72	0,81	0,93
Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	0,31	0,25	0,23	0,14
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,58	0,50	0,43	0,42
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,38	0,33	0,22	0,13
Коефіцієнт рентабельності активів	0,15	0,10	0,09	0,05
Коефіцієнт рентабельності ВК	0,24	0,20	0,18	0,11

Результати аналізу порівнюємо з нормативними значеннями показників та з метою визначення рівня фінансового потенціалу підприємств лісгосподарського комплексу побудуємо лінію поведінки визначених показників (табл. 4).

Таблиця 4 – Лінія співставлення показників з нормативними значеннями

Показник	Level фінансового потенціалу		
	High	Medium	Base
Коефіцієнт незалежності	****		
Коефіцієнт маневреності власних коштів			****
Коефіцієнт заборгованості		****	
Коефіцієнт ефективності використання власних коштів		****	
Коефіцієнт швидкої ліквідності		****	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	**	**	
Коефіцієнт рентабельності активів	**	**	
Коефіцієнт рентабельності ВК	**	**	

Відтак, результати розгорнутого аналізу показали тенденцію до зменшення рівня фінансового потенціалу в динаміці у 2019 році. Коефіцієнт маневреності власного капіталу результативно має від'ємне значення, що свідчить про недостатність фінансових ресурсів, існує ризик втрати ліквідності і стійкості. Відтак підприємства потребують додаткових вкладень в модернізацію та нарощення власної фінансової бази. Коефіцієнти швидкої та абсолютної ліквідності знаходяться на medium level у 2018-2019 роках та показують ситуацію при якому підприємство не зможе вчасно розрахуватись за своїми борговими зобов'язаннями. На зменшення level фінансового потенціалу мали вплив неефективне використання активів та власного капіталу, що в підсумку показує асиметричність компонентів структури потенціалу до нарощення в динаміці.

Отже, розбір фінансово-економічної діяльності лісогосподарських підприємств України показав проблемні фінансові прогалини та середній рівень фінансового потенціалу по галузі. Адже, саме недофінансування лісової галузі призводить до нарощення ряду проблем, з якими вкрай проблематично боротися. Це зменшення лісових насаджень через виснажливність та деградацію ґрунтів, часті пожежі, посилення незаконної вирубки лісів, збільшення шкідників та хвороби саджанців. В даному напрямку необхідна покрокова стратегія, яка б передбачала пошук фінансових ресурсів на подолання існуючих проблем.

Лісогосподарські підприємства Волинської області за своєю фінансово-господарською діяльністю входять до 95,6 % підприємств комплексу в частині зниження ефективності і з рентабельністю в 1 % що сигналізує про неефективність діяльності, застаріле обладнання, низьку конкурентоспроможність, відсутність інвестиційного блоку, проблеми в менеджменті, нарощення кредиторської заборгованості, несанаційний експорт.

У структурі Волинського обласного управління лісового та мисливського господарства налічується 25 державних підприємств. Для аналізу ми обрали три підприємства структури Волинського ОУЛМГ, це ДП «Любомльське лісове господарство», ДП «Шацьке учбово-дослідне лісове господарство» та ДП «Старовиживське лісове господарство», тому важливо провести аналіз та оцінку їх фінансово-економічної діяльності.

Основна мета діяльності підприємств лісової сфери це заготівля, обробка та реалізація деревини, ведення лісового господарства, збереження, раціональне, збалансоване використання та перелік заходів щодо насадження.

Динаміку основних показників виробничо-господарської діяльності підприємств лісової промисловості подано в таблицях 5-7 (Дод. В-Д).

Результати деталізованого аналізу фінансово-економічної діяльності показали результат за якого на ДП «Любомльське лісове господарство» прослідковується недостатній рівень фінансової стійкості. В структурі капіталу переважає позиковий капітал, відтак фінансування майна проводиться за рахунок позикових коштів. Зростання вартості майна (через ріст оборотного капіталу) зумовлене нарощенням обсягів виробництва, які потребують додаткових коштів. Загалом, підприємство має позитивну прибуткову динаміку, крім 2019 року, протягом якого, показники діяльності векторно зменшились. Важливим кроком на цьому етапі є проведення процесу оптимізації структури капіталу та закріплення стійких фінансових позицій на ринку з метою формування високого рівня фінансового потенціалу. Проведемо аналіз показників діяльності Шацького лісгоспу в частині виявлення їх ефективності (табл. 6 Дод. Г). Результати розгорнутого аналізу показали, що підприємство

працює прибутково. У 2019 році відбулось нарощення дохідної бази (збільшення на 0,75 %). Однак, стосовно процесу забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності є ряд проблем в частині втрати фінансової стабільності.

Зростання обсягів дебіторської заборгованості (на 60,1 %) у 2019 році призвело до зменшення абсолютно ліквідних активів через реалізацію лісогосподарської продукції з відстрочкою платежів. Ситуація погіршується зі зростанням обсягів і кредиторської заборгованості, що сигналізує про нагромадження боргів, виникнення дефіциту фінансових ресурсів, і як наслідок погіршення рівня фінансового потенціалу.

В продовження аналізу стосовно структури та процесу формування фінансового потенціалу лісопромислових підприємств, проведемо оцінку фінансово-економічної діяльності ДП «Старовижівський лісгосп» (табл. 7 Дод. Д). Отже, динаміка основних фінансових результатів підприємства ДП «Старовижівське ЛГ» свідчить про прибуткову діяльність у 2017-2019 роках. Позитивною є динаміка підвищення ефективності використання основних засобів через зменшення залишкової вартості основних засобів. Послідовні кроки потребують системного оновлення основних засобів, так як всі аналізовані підприємства мають високий рівень їх зносу (більше 50 %).

Тому, для стабільного розвитку доцільно покращувати свої фінансові результати діяльності через нарощення фінансового потенціалу та зміцнення фінансової стійкості. З метою оцінки фінансового потенціалу прослідкуємо в динаміці рівень інвестування та капіталізації підприємств, які є основою формування поступального фінансового розвитку (рис. 7 Дод. Ж). Пожвавлення коефіцієнта інвестування прослідковуємо лише на ДП «Любомльське лісове господарство», яке характеризується достатнім рівнем фінансової стійкості та середнім рівнем фінансового потенціалу. Інші підприємства мають вектор формування складу капіталу за рахунок позикових коштів, які покривають поточні витрати і не капіталізуються.

Проведемо аналіз фінансового потенціалу ДП «Старовижівське лісове господарство» за показниками фінансової стійкості, ліквідності та

рентабельності в динаміці (Дод 3). Результати розгорнутого аналізу показали асиметрії в динаміці показників фінансової стабільності, які не відповідають нормативним значенням та характеризують підприємство з низьким рівнем фінансового потенціалу. Так, у 2019 році підприємство залежить від позикових коштів, адже може профінансувати лише 20,2 % за рахунок власних ресурсів що на 1,6 % більше порівняно з 2018 роком. Значення показника фінансової автономії протягом 2017-2019 років не досягає нормативного значення та поступально зменшився на 68,4 % (від 64 % до 20,2 %). Ситуація характеризується значною часткою необоротних активів у структурі майна підприємства. Тобто, падіння рівня фінансової автономії зменшує забезпеченість позикових зобов'язань власними коштами.

Тенденція показує діяльність підприємства спрямовану на покриття витрат за рахунок позикових коштів. В даному напрямку необхідна політика реінвестування прибутку, яка підвищить рівень фінансової автономії до нормативних значень.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу є від'ємним, зменшення відбулось протягом 2015-2019 років у 8,9 разів, що сигналізує про проблеми нестачі власних коштів в частині повного залучення власних фінансових ресурсів у фінансування поточної діяльності. Коефіцієнт ефективності використання власних коштів починаючи з 2017 по 2019 рік не досягає нормативного значення та зменшився на 77,3 % порівно з 2015 роком. Коефіцієнт фінансової стабільності зменшився у 2019 році на 85,8 % порівняно з 2015 роком, і свідчить про нестабільний фінансовий стан підприємства та досягнення низького рівня фінансового потенціалу в аналізованому періоді.

Зменшення власного оборотного капіталу в 9,2 рази протягом 2015-2019 років свідчить про неспроможність власними коштами забезпечити безперебійність виробничого процесу. Тобто прослідковується негативна динаміка обсягу власного оборотного капіталу в напрямку зниження фінансової стійкості та втрати ліквідності. Підприємству терміново на постійній основі варто залучати додаткові фінансові ресурси, щоб не потрапити в зону збитків.

В ході оцінки прослідковуємо підвищення фінансової залежності підприємства в 2,2 рази, що в динаміці тягне за собою зростання коефіцієнта фінансового ризику в 6,5 разів та засвідчує втрату підприємством фінансової стабільності у 2018-2019 роках.

Посилюється залежність лісогосподарського підприємства від позикових коштів та знижується рівень ефективності фінансового менеджменту.

Отже, передбачається ситуація при якій зростання коефіцієнта фінансової залежності разом з ростом рівня фінансового ризику знижує фінансову стабільність та векторно зменшує рівень фінансового потенціалу (рис. 8).

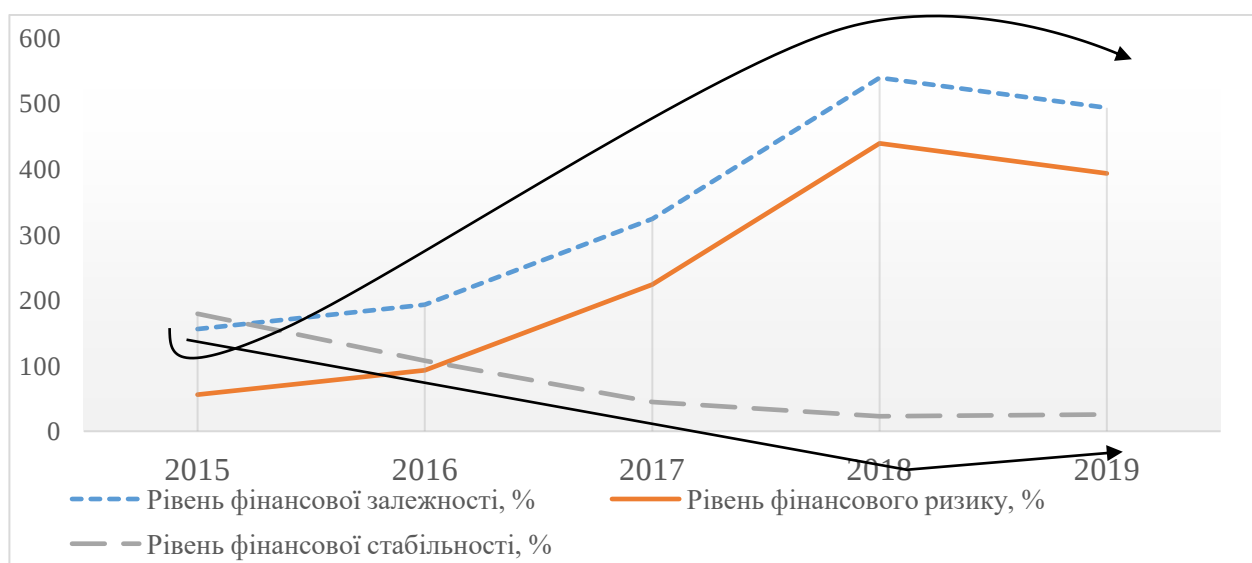

Рисунок 8 – Пряма залежність впливу рівня фінансової залежності і рівня фінансового ризику на фінансову стабільність підприємства в динаміці

Така залежність пояснюється неефективністю використання власного капіталу, посиленню залежності від позикових коштів і як наслідок окреслення низького рівня фінансового потенціалу що апелює до втрати фінансової стійкості. Зниження показників фінансової автономії лінійно зменшують прибутковість капіталу підприємства (рис. 9). Прибутковість підприємства у 2018-2019 роках зменшується, на це мають вплив низка зовнішніх факторів, які не залежать від роботи підприємства.

Рисунок 9 – Кореляція чистого прибутку підприємства та рівня фінансової автономії

Тобто в результаті зниження ефективності використання власного капіталу підприємство змушене покривати свої поточні зобов'язання за рахунок позикових коштів.

Отже, розгорнутий аналіз рівня фінансового потенціалу за показниками фінансової стійкості засвідчив ситуацію при якій, прослідковується незадовільний та нестійкий фінансовий стан підприємства а від'ємний показник власного оборотного капіталу апелює фінансово-господарську діяльність до кризової фінансової ситуації. Системно підприємство залежить від позикових коштів, що зростають в динаміці та знижують платоспроможність лісового господарства (нестабільність економічного середовища, висока інфляція, низький інвестиційний клімат, знос основних засобів, застаріле обладнання).

Продовжуючи оцінку фінансового потенціалу підприємства проаналізуємо показники ліквідності (табл. 8), визначимо рівень здатності підприємства «забезпечити свої короткострокові зобов'язання з найбільш легко реалізованої частини активів – оборотних коштів».

Таблиця 8 – Аналіз рівня ліквідності ДП «Старовижівське лісове господарство» у 2015-2019 роках

Показники	Нормативне значення	Роки				
		2015	2016	2017	2018	2019
Коефіцієнт покриття	>1,0	1,453	0,861	0,833	0,623	0,496
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,6	0,879	0,266	0,307	0,154	0,117
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,25	0,48	0,052	0,021	0,0009	0,0005

Відтак, деталізований аналіз ліквідності підтвердив ситуацію в напрямку зниження її рівня в динаміці. Відтак, при зменшенні рівня ліквідності зменшується рівень фінансової автономії, що лінійно зменшують рівень фінансового потенціалу і навпаки. Графічно співставимо значення коефіцієнта покриття та коефіцієнта фінансової автономії (рис. 10).

Рисунок 10 – Лінійна поведінка рівня ліквідності та рівня фінансової автономії ДП «Старовижівський лісгосп» у 2015-2019 роках

Це свідчить про неспроможність підприємства швидко і своєчасно розраховуватись зі своїми поточними зобов'язаннями, тому і виникає необхідність пришвидшення розрахунків з дебіторами. Хоча, для державного лісогосподарського підприємства не всі кредитори відразу виставляють свої умови стосовно швидкої сплати зобов'язань, внаслідок чого і спостерігається подібна тенденція руху коефіцієнта.

З метою визначення рівня ефективності фінансово-господарської діяльності проведемо аналіз показників рентабельності підприємства протягом 2015-2019 років (табл. 9).

Отже, аналіз та оцінка показників рентабельності показали падіння її рівня на підприємстві протягом 2015-2019 років. Падіння рівня рентабельності зумовлює зниження фінансової стійкості підприємства, і навпаки. Це в свою чергу створює кризові ситуації в частині зниження ефективності діяльності, відсутності дієвих інструментів формування фінансового потенціалу. Адже, розуміємо що фінансовий потенціал це не лише ресурси підприємства, а і його можливості щодо максимізації прибутку та капіталізації фінансових результатів в напрямку нарощення. Відтак, подолання асиметрій фінансово-економічного

розвитку, створення власного полюсу росту та апелювання до самофінансування і самоуправління.

Таблиця 9 Динаміка рівня рентабельності

Показники	Роки					Відхилення	
	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018	2019/2015
Економічна рентабельність, %	20,2	13,2	4,5	4,7	2,9	-1,8	-85,6
Фінансова рентабельність, %	56,9	28,8	8,7	8,9	12,1	3,2	-78,7
Рентабельність активів за чистим прибутком, %	17,6	8,2	3,4	2,1	2,4	0,3	-86,4
Рентабельність продукції, робіт, послуг, %	38,5	29,5	23,5	26,7	25,1	-1,6	-34,8
Рентабельність виробництва, %	39,9	14,7	2,7	1,9	1,8	-0,1	-95,5
Рентабельність діяльності, %	7,4	3,3	0,83	0,59	0,76	0,17	-89,7

Проведене аналітичне дослідження структури та процесу формування фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств через аналіз складників фінансово-економічної діяльності дозволив побачити системні проблеми та фінансові прогалини, що характерні як для галузі взагалі так і для підприємств Волинської області зокрема. В цілому, з метою нарощення фінансового потенціалу та подолання локальних диспропорцій перейдемо до прикладного пошуку вирішення проблеми дослідження.

3. Імперативи нарощення фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств України

Результати проведеної оцінки фінансового потенціалу підтвердили важливість ведення діяльності з врахуванням ринкових умов у лісогосподарському комплексі та впровадження процесів оптимізації і структуризації. В загальному підприємства лісової галузі володіють низьким

рівнем фінансового потенціалу, що деструктивно впливає на господарську діяльність та загальну прибутковість.

Сьогодні, фінансовий потенціал виступає імперативом розвитку фінансової діяльності підприємства через ефективність фінансового менеджменту та зростання рівня соціально-економічної безпеки не лише локально на підприємстві а й країни в цілому. Асиметрії в акумулюванні фінансових ресурсів призводять до втрати необхідного рівня фінансового потенціалу в наступних періодах і потребують прикладного вирішення.

Відтак, важливим етапом в подоланні проблем та досягнення симетричного розвитку є розробка механізму нарощення фінансового потенціалу підприємством та формування стратегічної схеми стимулювання на довгострокову перспективу.

З цією метою, сформуємо систему дестабілізуючих факторів впливу на фінансову стабільність підприємства (Дод. К). Однак, розуміємо, що на стан галузі здійснює суттєвий вплив державне регулювання, вносити зміни до якого, підприємству не під силу, але за допомогою визначених інструментів вбудованих в механізм нарощення можливо пристосуватись та адаптуватись до цих реформ з максимальною користю та дидактичним ефектом.

Залежність підприємства від економічних змін під дією зовнішніх та внутрішніх факторів прослідковується в напрямку виникнення диспропорцій в процесі формування та використання фінансового потенціалу.

Система внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на рівень фінансового потенціалу, через дестабілізацію, сформована нами на основі аналітичного дослідження. Так, як оцінка фінансово-господарської діяльності за основними економічними показниками засвідчила їх дію результатами дослідження: низькою фінансовою стійкістю, зниження ліквідності та падіння рівня рентабельності, що в сукупності окреслили base level фінансового потенціалу. Така ситуація задає підприємству напрямок кризового стану та рух в сторону банкрутства.

Відтак, важливо розробити механізм нарощення фінансового потенціалу з визначником інструментів покращення фінансової стабільності (Дод. Л).

Проблематика формування високого рівня фінансового потенціалу на підприємстві посилюється рядом деструктивів в частині неефективного менеджменту, «застарілого обладнання з високим відсотком сукупних витрат», залежності від позикових коштів. Тому, прикладним кроком у вирішенні окреслених факторів з врахуванням асиметрій пропонуємо використовувати системну карту стратегічного досягнення High-level фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств (рис. 11).

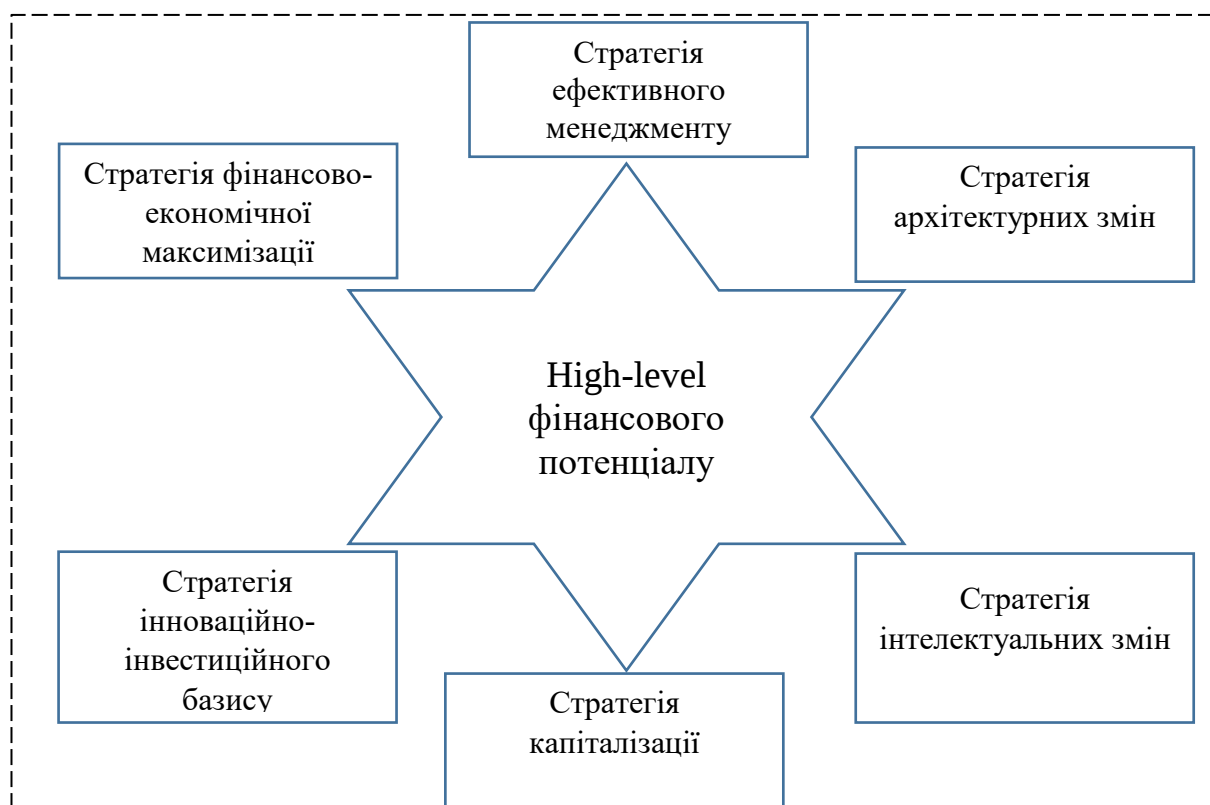

Рисунок 11 – Системна карта стратегічного досягнення High-level фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств *

* розроблено автором

Системно, робота за сформованою картою дозволить покращити фінансово-господарську діяльність підприємства в напрямку стратегічного нарощення фінансового потенціалу та провести структуризацію організаційно-управлінської структури через ефективність.

Адже, важливо у процесі реалізації стратегій «підвищити попит на продукцію за рахунок власного виробництва деревної продукції (опора на власні ресурси); розвинути виробництво прогресивних видів продукції (замінників цільової деревини); запровадити «повний та ефективний цикл переробки деревини»; працювати в напрямку «розширеного відтворення та інтенсифікації користування лісосировинними ресурсами; докорінно реформувати фінансово-економічний механізм лісового господарства» а при можливості замінити на механізм нарощення фінансового потенціалу, притримуючись основних компонентів руху і розвитку в системі максимізації та капіталізації.

Для виходу підприємства з фінансової нестабільності та підвищення рівня фінансового потенціалу, першочергово варто нарощувати обсяги нерозподіленого прибутку. Адже саме такий крок є оптимальним за умови припинення фінансування лісових господарств з державного бюджету. Підприємству доцільно при низькому рівні фінансової стійкості нарощувати обсяги виробництва, знижувати сукупні витрати і працювати в напрямку максимізації прибутку.

Пропонуємо підприємству приєднатись до процесів діджиталізації в умовах цифрових змін і затвердити до впровадження системи «Ліс в смартфоні» – єдиного лісового порталу

Тобто, стати частиною «пілотного проекту електронного реєстру лісорубних квитків на заготівлю деревини, який запускає Державне агентство лісових ресурсів України». Дана система оптимізує сукупні витрати, дозволить вести контроль і облік стосовно лісових площ та рубки деревини. Система буде прозорою і доступною що максимально ефективно структурує архітектуру лісогосподарського підприємства та створить можливості в напрямку:

- створення «карти місця заготівлі деревини;
- надання інформації про моніторинг внутрішнього споживання деревини;
- створення карти лісовідновлення та лісорозведення;
- ведення лісопрорядкування в електронному форматі;

- впровадження електронного квитка на заготівлю деревини;
- ведення реєстру постійних лісокористувачів;
- надання інформацію щодо електронних аукціонів;
- надання інформації про конкурсні торги;
- надання інформації щодо видачі мисливських дозвільних документів та реєстрація мисливських господарств;
- створення карти рекреаційних місць» [6, с. 42].

Відтак, важливо в механізм нарощення фінансового потенціалу закласти інвестиційний проєкт по вирощуванні лохини. В Україні вже є такий досвід вирощування, і як показує практика цей напрямок веде підприємство поступально до максимізації прибутків.

Оскільки дана рослина швидко пристосовується до екстремальних умов, не є вибагливою до зростання, адже для цього підходять сприятливі ґрунти та кліматичні умови, витривала до різного роду погодних негод та стійка до морозів. Росте швидко, плодоносить до 50 років. Є можливість розгорнути переробку за заморозку при купівлі необхідного обладнання.

Розрахуємо рух готівки по проєкту та його чисту теперішню вартість (табл. 10,11 Дод. М). Відтак, планується що за період реалізації проєкту по вирощування лохини у лісовому господарстві, підприємство отримає сукупний ЧП в сумі 114393 тис. грн., а сума сукупного ГП буде складати 117972 тис. грн. З метою оцінки ефективності інвестиційної пропозиції визначимо ЧПД проєкту (табл 3.2 Дод. Л). На закупівлю матеріалу спрямовуємо інвестиційних коштів на суму 13000 тис. грн. Наступним кроком буде розрахунок дисконтування чистих грошових потоків за нормою 28 % (табл. 12 Дод. М).

Відтак, важливо на наступному етапі оцінити ефективність проєктного рішення щодо інноваційно-інвестиційного впровадження системи вирощування лохини в напрямку нарощення фінансового потенціалу підприємства та забезпечення фінансової стабільності (табл. 13 Дод Н). Результати дослідження показали нарощення прибутковості підприємства від реалізації проєкту вирощування лохини. Розрахунки підтвердили доцільність інвестування в даний

проект, адже рівень ефективності від реалізації вище 1. коефіцієнт рентабельності проектних рішень – 57 %. Проведемо оцінку фінансового потенціалу у часовому періоді та співставимо результати з метою визначення його рівня через 5 років (табл. 14 Дод. Н).

Отже, реалізація запропонованих заходів в частині впровадження інноваційно-інвестиційного проекту вирощування багаторічної рослини лохини принесе підприємству очікувану прибутковість та підвищить рівень формування фінансового потенціалу до середнього. Позитивну динаміку доцільно системно підкріплювати етапними кроками запропонованими в проектній частині кваліфікаційної роботи. А саме, працювати за розробленим механізмом нарощення фінансового потенціалу, використовуючи архітектурну карту стимулювання до стратегічного досягнення High-level фінансового потенціалу.

ВИСНОВКИ

У процесі здійснення наукового пошуку в процесі дослідження системного вирішення набули теоретико-прикладні аспекти асиметрій нарощення фінансового потенціалу лісогосподарських підприємств України та Волинської області, що надало можливість зробити поетапні висновки з поставленої проблематики:

Проведено розбір ключових характеристик ресурсного та результативного підходів в напрямку визначення фінансового потенціалу. Визначено фінансовий потенціал як систему фінансових можливостей здатних трансформувати наявні ресурси у векторний процес розвитку через максимізацію та мультиплікатор капіталізації прибутковості.

Згруповано в систему фактори впливу на рівень фінансового потенціалу, які потрібно системно перетворювати в потенційні можливості. Сформовано синергетичну пряму складників фінансового потенціалу в процесі фінансово-господарської діяльності через ефективність. Запропоновано структурування компонентів та складників фінансового потенціалу через рух і розвиток в напрямку капіталізації та максимізації. Розроблено вектор забезпечення формування High-level фінансового потенціалу в напрямку фінансової стабільності.

Проаналізовано динаміку основних показників діяльності лісопромислового комплексу України, визначено вектор діяльності. Проведено аналіз рівня фінансового стану та зображено лінію співставлення показників з нормативними значеннями. Лінія руху рівня потенціалу підтвердила його асиметрії в частині нарощення та засвідчила medium level.

Проведено аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств Волинської області: ДП «Любомльський лісгосп», ДП «Шацький лісгосп», ДП «Старовижівський лісгосп». Розгорнутий горизонтально-векторний аналіз фінансово-економічних показників підтвердив асиметрії в нарощенні фінансового потенціалу і на рівні області. Диспропорції посилюються через

недофінансування лісової галузі з бюджету, зниження прибутковості, низького рівня конкурентоспроможності, залежності від позикових коштів та неефективної системи менеджменту на підприємствах.

Здійснено аналітичну оцінку рівня фінансового потенціалу та процесу його формування і реалізації на ДП «Старовижівське лісове господарство». Оцінку проведено за показниками фінансової стійкості, ліквідності та рентабельності. Комплексна діагностика показала низьку фінансову стійкість підприємства а відтак фінансову нестабільність, яка поступово наростає у часовому лані. Доведено, що відбувається посилення залежності лісогосподарського підприємства від позикових коштів та зниження рівня ефективності фінансового менеджменту.

Падіння рівня ліквідності та рівня ефективності призвели до нестійкого фінансового стану підприємства, якому необхідно акумулювати ресурси та свої можливості щодо максимізації прибутку та капіталізації фінансових результатів в напрямку нарощення. Тобто, створення власного полюсу росту та векторний рух до пошуку джерел фінансування.

Розроблено механізм нарощення фінансового потенціалу через формування архітектури дестабілізуючих факторів впливу на діяльність. Запропоновано системну карту стратегічного досягнення High-level фінансового потенціалу.

Запропоновано долучатись до цифрових процесів діджиталізації шляхом використання інноваційного проекту розробленого Державним агентством лісових ресурсів України «Ліс в смартфоні».

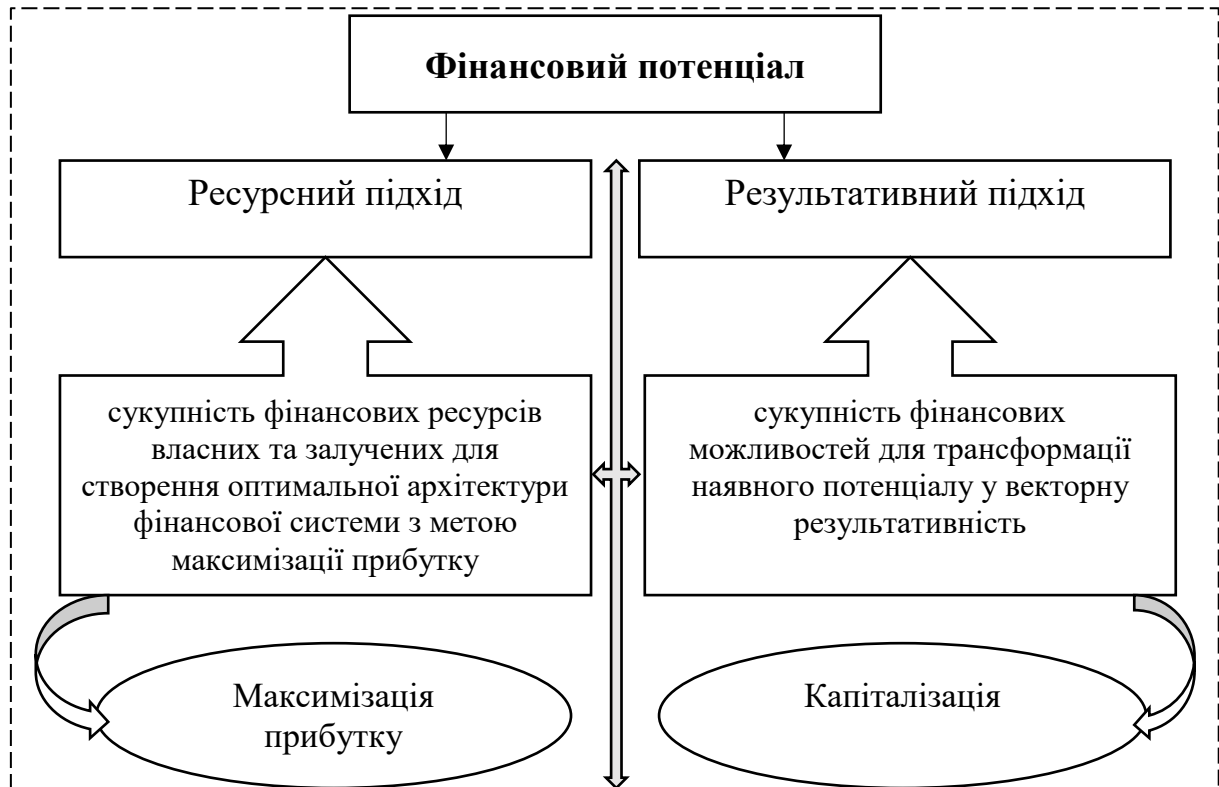
Обґрунтовано ефективність проектного рішення щодо впровадження інвестиційного проекту по вирощуванню лохини. Рівень очікування є задовільним, чиста теперішня вартість становить 18385 тис. грн.; чистий приведений дохід – 5385 тис. грн рівень рентабельності 1,41, внутрішня норма рентабельності 29 %, термін окупності 5 років. Що в підсумку підсилуватиме фінансову складову підприємства в напрямку нарощення фінансового потенціалу та подолання внутрішньогалузевих диспропорцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Куліш Г.П., Чепка В.В. Фінансовий потенціал підприємства та його роль в умовах нестабільності економіки. *Статистика України*. 2017. № 1. С. 29-35.
2. Гончаренко М. В. Еволюція сутності фінансового потенціалу розвитку територій. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Випуск. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2013_3_25 (дата звернення 28.11.2020).
3. Костевич О. Д. Фінансовий потенціал підприємств легкої промисловості в Україні. *Легка промисловість*. 2010. № 3. С. 27-30.
4. Блащак Б.Я. Фінансовий потенціал у структурі потенціалу підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Том 30 (69). №3. С. 74-78.
5. Лісове господарство України. Державне агентство лісових ресурсів України. Київ, 2019. 48 с. URL: https://ekoinform.com.ua/wp-content/uploads/2019/01/Brosura_DALR_2019_UA-web.pdf (дата звернення: 01.12.2020).
6. Публічний звіт Державного агентства лісових ресурсів України за 2019 рік. 43 с. URL: https://mepr.gov.ua/files/images/news_2020/26022020/%D0%9F%D0%A3%D0%91%D0%9B%D0%86%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%97%D0%92%D0%86%D0%A2%20%D0%94%D0%90%D0%9B%D0%A0%D0%A3%20%D0%97%D0%90%202019%20%D0%A0%D0%86%D0%9A.pdf (дата звернення: 02.12.2020).
7. Волинське обласне управління лісового та мисливського господарства. URL: <https://lisvolyn.gov.ua/> (дата звернення: 30.11.2020).
8. Волинське обласне управління лісового та мисливського господарства. ДП «Любомльське ЛГ». URL: <https://lisvolyn.gov.ua/?p=625> (дата звернення: 03.12.2020).
9. Волинське обласне управління лісового та мисливського господарства. ДП «Шацьке УДЛГ». URL: <https://lisvolyn.gov.ua/?p=2924> (дата звернення: 04.12.2020).
10. Волинське обласне управління лісового та мисливського господарства. ДП «Старовижівське ЛГ». URL: <https://lisvolyn.gov.ua/?p=3175> (дата звернення: 05.05.2020).

ДОДАТОК А

Рисунок 1. – Розбір ключових характеристик ресурсного та результативного підходів в напрямку визначення фінансового потенціалу *

* розроблено автором

ДОДАТОК Б

Таблиця 2 – Динаміка основних показників ведення лісового господарства

Показник	2015	2016	2017	2018	2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, послуг), млн. грн	10415	12355	13696	16849	15210
Витрати на ведення лісогосподарської діяльності, млн. грн.	3688	4503	5219	6895	7346
Заготівля ліквідної деревини тис. м ³	19267,7	19605,7	18913,9	19695,7	17886,6
У тому числі:					
- від рубок головного користування	8391,8	8425,0	8481,8	8331,3	7914,6
- від рубок формування і оздоровлення лісів	10767,8	11103,7	10337,6	13923,4	12721,5
Відтворення лісів, тис. га	60,4	63,2	64,7	51,5	48,8
Відтворення лісів шляхом садіння і висівання лісу, га	40417	42342	42651	34656	32139
Площа рубок лісу та заходів, тис. га:	399,3	386,4	419,1	421,2	436,8
- головного користування	34,6	34,7	35,2	36,7	29,6
- формування та оздоровлення лісів та інших заходів	363,1	350,0	381,9	384,5	402,9

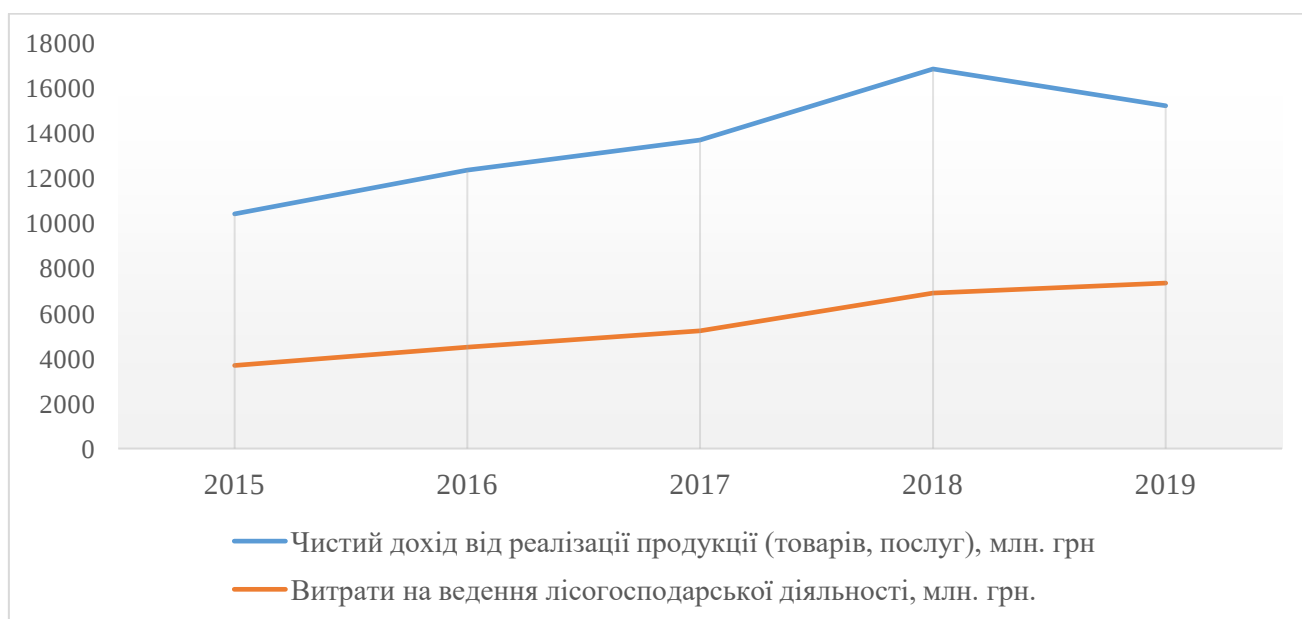

Рисунок 6 – Лінійна залежність доходів від реалізації продукції та витрат на ведення лісогосподарської діяльності протягом 2015-2019 років

ДОДАТОК В

Таблиця 5 – Аналіз фінансово-економічної діяльності ДП «Любомльське лісове господарство» у 2017-2019 роках

Показники	2017	2018	2019	Відхилення 2018/2017		Відхилення 2019/2018	
				абсол.	відн.	абсол.	відн.
Чистий дохід від реалізованої продукції, тис. грн.	49684	68010	61738	18326	36,9	-6272	-9,2
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,588	0,304	0,355	-0,284	-48,3	0,051	16,8
Валовий прибуток, тис. грн.	13343	16354	12174	3011	22,6	-4180	-25,6
Чистий прибуток, тис. грн.	1225	868	965	-357	-29,1	97	11,2
Рівень зносу основних засобів, %	55,0	66,3	61,4	11,3	20,5	-4,9	-7,4
Оборотні активи, тис. грн.	9522	14835	11810	5313	55,8	-3025	-20,4
Власний капітал, тис. грн.	7453	7785	7374	332	4,5	-411	-5,3
Позиковий капітал, тис. грн.	12675	25593	20773	12918	101,9	-4820	-18,8
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	760	855	824	95	12,5	-31	-3,6
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	2822	10468	8463	7646	в 2,7 рази	-2005	-19,2
Фондовіддача, грн./ грн.	6,63	5,06	3,78	-1,57	-23,7	-1,28	-25,3
Коефіцієнт покриття	0,75	0,58	0,57	-0,17	-22,7	-0,01	-1,7
Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	0,200	0,136	0,159	-0,064	-32	0,023	16,9
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,370	0,233	0,262	-0,137	-37,0	0,029	12,4
Рентабельність власного капіталу, %	16,4	11,1	13,1	-5,3	-32,3	2	18,0
Коефіцієнт інвестування	0,703	0,420	0,451	-0,283	-40,3	0,031	7,3
Коефіцієнт капіталізації	2,701	4,287	3,817	1,587	58,8	-0,470	-10,9

ДОДАТОК Г

Таблиця 6 – Аналіз фінансово-економічної діяльності ДП «Шацьке учбово-дослідне лісове господарство» у 2017-2019 роках

Показники	2017	2018	2019	Відхилення 2018/2017		Відхилення 2019/2018	
				абсол.	відн.	абсол.	відн.
Чистий дохід від реалізованої продукції, тис. грн.	26372	40970	28905	14598	55,35	-12065	-29,45
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,363	0,364	0,315	0,001	0,28	-0,049	-13,46
Валовий прибуток, тис. грн.	6442	11665	6924	5223	81,08	-4741	-40,64
Чистий прибуток, тис. грн.	165	268	270	103	62,42	2	0,75
Рівень зносу основних засобів, %	45,3	42,2	47,2	-3,1	-6,84	5	11,85
Оборотні активи, тис. грн.	4941	2962	2785	-1979	-40,05	-177	-5,98
Власний капітал, тис. грн.	3022	2810	2422	-212	-7,02	-388	-13,81
Позиковий капітал, тис. грн.	8335	7718	7696	-617	-7,40	-22	-0,29
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	449	518	719	69	15,37	201	38,80
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	1890	3884	2815	1994	в 1,1	-1069	-27,52
Фондовіддача, грн./ грн.	5,36	6,59	4,06	1,23	22,95	-2,53	-38,39
Коефіцієнт покриття	0,632	0,384	0,362	-0,248	-39,2	-0,022	-5,7
Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	0,107	0,191	0,173	0,084	78,5	-0,018	-9,4
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,311	0,269	0,240	-0,042	-13,5	-0,029	-10,8
Рентабельність власного капіталу, %	5,46	9,54	11,15	4,08	74,7	1,61	16,9
Коефіцієнт інвестування	0,551	0,373	0,331	-0,178	-32,3	-0,042	-11,3
Коефіцієнт капіталізації	3,758	3,755	4,178	-0,003	-0,1	0,422	11,2

ДОДАТОК Д

Таблиця 7 – Аналіз фінансово-економічної діяльності ДП «Старовижівське лісове господарство» у 2017-2019 роках

Показники	2017	2018	2019	Відхилення 2018/2017		Відхилення 2019/2018	
				абсол.	відн.	абсол.	відн.
Чистий дохід від реалізованої продукції, тис. грн.	38228	55903	60115	17675	46,2	4212	7,5
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,447	0,228	0,254	-0,219	-49,0	0,026	11,4
Валовий прибуток, тис. грн.	7284	11773	12052	4489	61,6	279	2,4
Чистий прибуток, тис. грн.	319	330	357	11	3,4	27	8,2
Рівень зносу основних засобів, %	48,9	37,8	41,4	-11,1	-22,7	3,6	9,5
Оборотні активи, тис. грн.	6760	10157	7359	3397	50,3	-2798	-27,5
Власний капітал, тис. грн.	3648	3728	3773	80	2,2	45	1,2
Позиковий капітал, тис. грн.	8169	16364	14831	8195	100,3	-1533	-9,4
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	805	1770	1375	965	119,9	-395	-22,3
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	1392	3897	3490	2505	180,0	-407	-10,4
Фондовіддача, грн./ грн.	9,0	9,2	9,1	0,2	2,2	-0,1	-1,1
Коефіцієнт покриття	0,833	0,623	0,496	-0,21	-25,2	-0,127	-20,4
Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	0,116	0,203	0,148	0,087	75,0	-0,055	-27,1
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,314	0,188	0,203	-0,126	-40,1	0,015	8,0
Рентабельність власного капіталу, %	8,7	8,9	12,1	0,2	2,3	3,2	36,0
Коефіцієнт інвестування	0,733	0,381	0,336	-0,352	-48,0	-0,045	-11,8
Коефіцієнт капіталізації	3,239	5,389	4,931	2,150	66,2	-0,459	-8,5

ДОДАТОК Ж

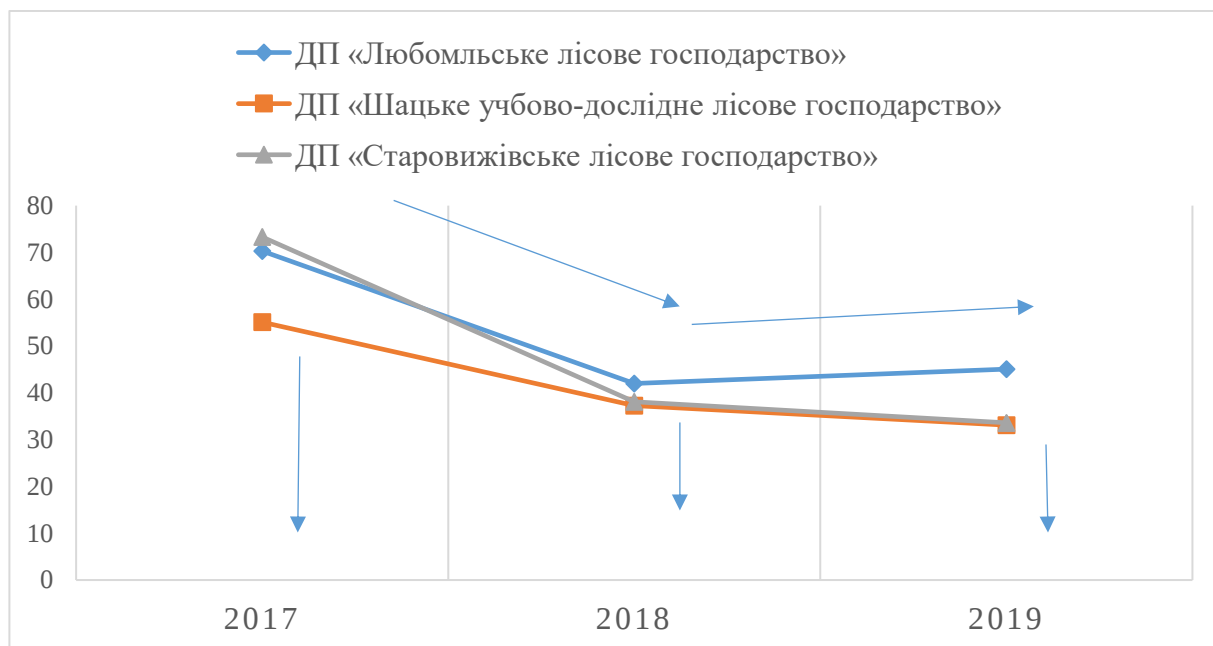

Рисунок 7 – Рівень інвестування лісогосподарських підприємств в динаміці, %

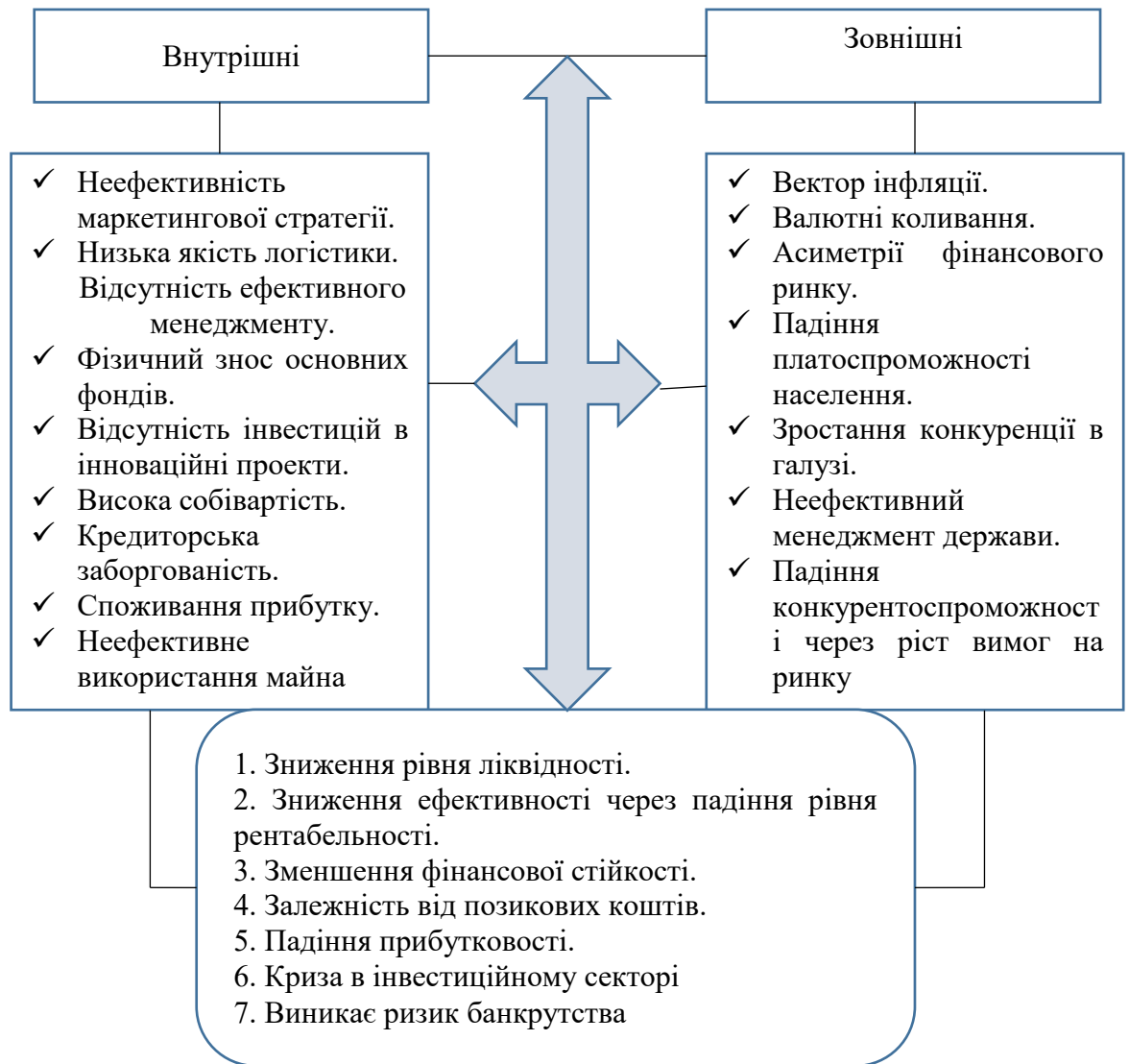
ДОДАТОК 3

Оцінка фінансової стабільності ДП «Старовижівське лісове господарство» протягом 2015-2019 років

Показники	Роки					Відхилення	
	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018	2019/2015
Власний оборотний капітал, тис. грн.	916	-634	-1409	-6207	-7472	-1265	- в 9,2
ВК, тис. грн.	3621	3568	3648	3728	3773	45	4,2
ПК, тис. грн.	2022	3314	8169	16364	14831	-1533	в 6,3
Обсяг капіталу, тис. грн.	5643	6882	11817	20092	18604	-1488	в 2,3
Коефіцієнт автономії	0,64	0,52	0,31	0,186	0,202	0,016	-68,4
Коефіцієнт фінансової залежності	1,558	1,929	3,239	5,389	4,931	-0,458	в 2,2
Коефіцієнт фінансової стабільності	1,791	1,077	0,447	0,228	0,254	0,026	-85,8
Коефіцієнт фінансового ризику	0,558	0,929	2,239	4,389	3,931	-0,458	в 6,5
Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	0,652	0,463	0,116	0,203	0,148	-0,055	-77,3
Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,25	-0,12	-0,37	-1,65	-1,98	-0,33	- в 8,9
Коефіцієнт мобільності	0,921	1,568	0,748	0,978	1,528	0,55	65,9

ДОДАТОК К

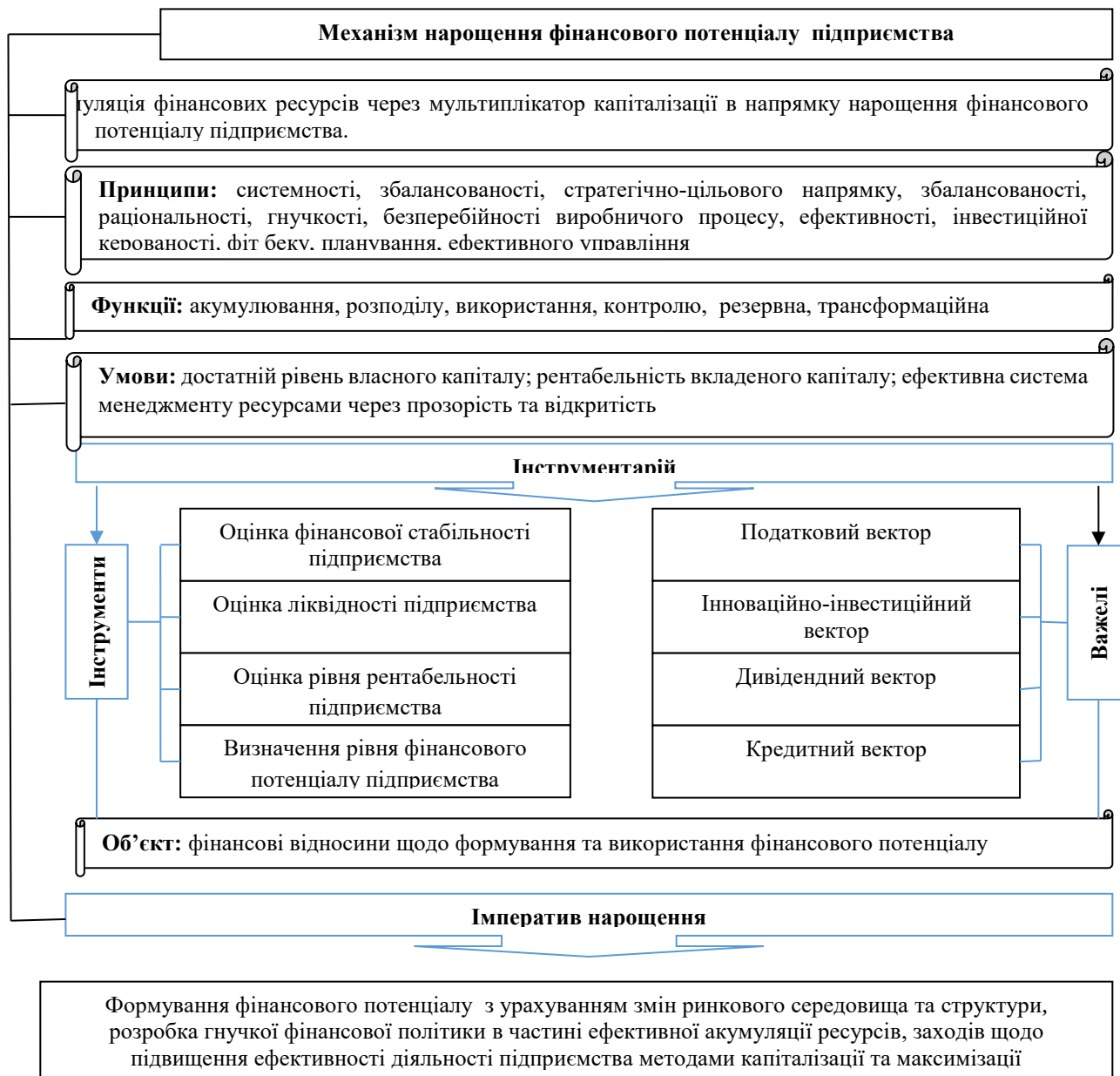
Система зовнішніх та внутрішніх дестабілізуючих факторів впливу на рівень фінансового потенціалу підприємства*

* складено автором

ДОДАТОК Л

Системний механізм нарощення фінансового потенціалу *

* розроблено автором

ДОДАТОК М

Таблиця 10 – Напрямок руху коштів за проектом (на 50 га)

Показники	Період реалізації				
	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік
Виручка від реалізації, тис. грн.	-	—	—	—	280000
ПДВ, тис. грн.	-	—	—	—	46667
Витрати на реалізацію, тис. грн.	15000	15500	16000	16500	17000
Валовий прибуток, тис. грн.	-15000	-15500	-16000	-16500	216333
Витрати з податку на прибуток, тис. грн.	—	—	—	—	38940
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	-15000	-15500	-16000	-16500	177393
Амортизація, тис. грн.	204	555	850	920	1050
Чистий грошовий потік, тис. грн.	-14796	-14945	-15150	-15580	178443
Сукупний чистий прибуток, тис. грн.	114393				
Сукупний грошовий потік, тис. грн.	117972				

Таблиця 11 – Дані для визначення теперішньої вартості чистого приведенного доходу за інвестиційним проектом вирощування лохини

Показники	Проект
Обсяг інвестиційних коштів, тис. грн.	13000
Період експлуатації інвестиційного проекту, роки	5
Суча чистого грошового потоку, всього, тис. грн.	114393
у тому числі:	
1-й рік	-14796
2-й рік	-14945
3-й рік	-15150
4-й рік	-15580
5-й рік	178443

Таблиця 12 – Дисконтування ЧГП

Роки	Майбутня вартість	Дисконтний множник	Теперішня вартість
1-й рік	-14796	0,781	-11556
2-й рік	-14945	0,611	-8948
3-й рік	-15150	0,477	-7227
4-й рік	-15580	0,373	-5811
Всього	178443	0,291	51927

ДОДАТОК Н

Таблиця 13 – Рівень ефективності проєкту по вирощуванню лохини

Показники	Проект
Приведена вартість майбутніх грошових потоків, тис. грн.	18385
ЧПД, тис. грн.	5385
Індекс рентабельності	1,41
Термін окупності	5
Внутрішня норма рентабельності	0,29
Коефіцієнт рентабельності інвестиційного проєкту	0,57
Середньорічна сума чистого інвестиційного прибутку за 5 років реалізації проєкту, тис. грн.	22879
Середньорічна величина грошового потоку, тис. грн.	22879

Таблиця 14 – Прогнозні показники рівня фінансового капіталу
ДП «Старовижівське лісове господарство», %

Показники	Фактичне значення (2019 рік)	Прогнозне значення 2024 рік
Власний оборотний капітал, тис. грн.	-7472	6260
Рівень автономії	20,2	46,0
Рівень ефективності використання власних коштів	14,8	21,1
Рівень маневреності власних коштів	-198	35,0
Рівень фінансової стійкості	20,3	42,0